

що значно полегшило б аналіз замовлень за різними параметрами та періодами та зробило би цей моніторинг більш продуктивним.

UDC 027.54(477-25) NLUB: 027.081:024

Natalia Dmytrieva,

ORCID 0000-0001-9423-0349,

Junior Research Associate,

Department of Organization and Maintenance of Main Storage Fund,

V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine,

Kyiv, Ukraine

e-mail: dmytrieva@nbuv.gov.ua

MONITORING OF READER'S INFORMATION REQUESTS

The results of monitoring readers' information requests for documents from the Main Storage Fund of the VNLU.

Keywords: information requests of readers, monitoring of readers orders, demand for publications, categories of readers, Basic Storage Fund.

УДК 016:[94:323.272](477)»1917/1921»

Добко Тетяна Василівна,

ORCID 0000-0002-5993-7856,

доктор наук із соціальних комунікацій,

старший науковий співробітник,

завідувачка відділу науково-бібліографічної інформації,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Київ, Україна

e-mail: dobko@bigmir.net

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОКАЖЧИКИ ТА ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ПРИСВЯЧЕНІ 100-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (1917–1921)

Проаналізовано бібліографічні посібники та електронні інформаційні ресурси з історії Української революції (1917–1921), оприлюднені в Україні упродовж 2017–2020 рр. Представлено актуальні бібліографічні посібники, підготовлені до 100-річчя Української революції.

Ключові слова: українська історична бібліографія, Українська революція (1917–1921), Україна, електронні ресурси, бібліографічні покажчики.

За роки незалежності України значно зросла кількість наукових праць, які неупереджено, без ідеологічних обмежень, на новій джерельній базі розглядають історичний процес, визначні віхи

і постаті в історії держави. Це водночас розширило джерельну базу бібліографування з цієї тематики. Відзначення на державному рівні 100-річчя Української революції (1917–1921) активізувало діяльність бібліотек щодо підготовки різноманітних бібліографічних посібників на цю тему. Важливо проаналізувати підготовлені і видані бібліографічні покажчики та електронні інформаційні ресурси, вивчити стан бібліографічного забезпечення означеної тематики.

Сприяли бібліографічній діяльності бібліотек у цьому напрямі урядові документи щодо відзначення 100-річчя подій Української революції 1917–1921 рр. та вшанування пам'яті її учасників. Останніми роками активно формуються й наповнюються бібліографічні й повнотекстові електронні ресурси і цифрові колекції. Провідні бібліотеки України створюють на своїх сайтах книжкові колекції й тематичні добірки, організовують електронні книжкові виставки, присвячені Українській революції. Національна історична бібліотека України веде і наповнює базу даних «Українська революція 1917–1921 років: джерела та матеріали», тематична добірка «Українська революція (1917–1921 рр.)» формується у межах електронної бібліотеки Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського (НБУВ) «Україніка» (Ukrainica). Аналогічне зібрання найважливіших збірників документів, монографічних досліджень, які розкривають цей історичний період, а також діяльність видатних політичних, громадських та культурних діячів, котрі брали активну участь у національно-культурному відродженні України, представлено в окремій колекції «Українська революція (1917–1921 рр.)» електронної бібліотеки «Культура України» Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. Меморіальний інтегрований електронний архів Михайла Грушевського (Mykhailo Hrushevsky Digital Archives), який є результатом спільних зусиль та співпраці багатьох учених і дослідників – українських істориків, історіографів, літературознавців, архівістів, музейних працівників, бібліографів різних установ та організацій, представлено на порталі НБУВ.

Найповнішими на сьогодні є бібліографічний покажчик НБУВ «Українська революція і державність (1917–1921 рр.)» (Київ, 2018), електронна версія якого представлена для користувачів на вебпорталі бібліотеки, а друковане видання нині готується до друку. Покажчик фактично продовжує попередній «Українська революція і державність (1917–1920 рр.)» (Київ, 2001), підготовлений

бібліографами цієї ж бібліотеки, і включає літературу, яка вийшла упродовж 2001–2018 рр. (6614 бібліографічних записів).

Показчики «Українська революція 1917–1921 рр. на сторінках журналів «Визвольний шлях» та «Український історичний журнал» (1991–2016)» (Київ, 2018) та «Історія України у спогадах і щоденниках. Українська революція (1917–1921)» (Київ, 2020) – підсумок бібліографічних досліджень фахівців Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого.

До 100-річчя Української Центральної Ради вийшов бібліографічний показник «Українська Центральна Рада як чинник національної державності» (Запоріжжя, 2017), підготовлений фахівцями Наукової бібліотеки Запорізького національного університету. Показник «Буковинському вічу – 100 років (1918–2018)» (Чернівці, 2018) підготовлено бібліографами Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. Івасюка. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка видала бібліографічний показник «ЗУНР: історія, постаті, чин» (Івано-Франківськ, 2018).

Побачили світ краєзнавчі тематичні показники, які відображають революційні події в регіонах. Цінним внеском у розвиток бібліографії з цієї тематики є показник «Черкащина у вогні революції 1917–1921 років» (Черкаси, 2017), укладений фахівцями Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка, а також рекомендаційний бібліографічний показник «Січеславщина в огні та бурі революції 1917–1921 рр.» (Дніпро, 2017) Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія, біобібліографічний довідник «Коли кривавивсь і хитався світ: українські літератори на сторінках Одеської преси періоду національно-визвольних змагань 1917–1919 років» (Одеса, 2019).

Підготовлено науково-допоміжні, рекомендаційні бібліографічні показники та списки літератури, які висвітлюють питання Соборності України: «Акт Злуки: уроки минулого і завдання сьогодення» (Івано-Франківськ, 2018), «Акт Злуки УНР і ЗУНР та втілення ідеалу Соборної України» (Харків, 2019), «Соборність України: минуле, сучасне, майбутнє» (Запоріжжя, 2019), «Від Акту Злуки до Дня Соборності» (Львів, 2019), «День Соборності: від мрії до дійсності» (Київ, 2019) тощо.

З нагоди відзначення 100-річчя національно-визвольних змагань 1917–1921 рр. освітянські бібліотеки Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України підготували електронні книжкові виставки, уклали бібліографічні посібники різних жанрів, присвячені революційним подіям. Зокрема рекомендаційний бібліографічний покажчик «Україна в революційну добу» (Кривий Ріг, 2017) підготовлено за фондами бібліотеки Криворізького державного педагогічного університету. Також покажчики висвітлюють подвиг героїв Крут – «Крути: крок у безсмертя» (Дрогобич, 2018), «Подвиг в ім'я України» (Запоріжжя, 2018). Видано біобібліографічні посібники, присвячені В.К.Винниченку, Я. В. Гальчевському, О. І. Степанів-Дашкевич, Г.Й.Коссаку, С. В. Петлюрі та іншим.

Отже, тематика національно-визвольних змагань українського народу знаходить своє відображення в електронних інформаційних ресурсах та бібліографічних посібниках різних форм і жанрів. Упродовж 2017–2020 рр. в Україні було видано тематичні бібліографічні посібники, що висвітлюють Українську революцію, Українську Народну Республіку, Центральну Раду, питання соборності українських земель, національно-державного будівництва, а також біобібліографічні покажчики на честь видатних історичних діячів. Відбулися якісні зміни у науково-методичних та методологічних засадах бібліографування інформації з історії України. Однак підготовлені покажчики та електронні ресурси мають становити комплекс взаємопов'язаних джерел, які багатоаспектно, ретроспективно і з належною повнотою розкривають документний потік з історії національно-визвольної боротьби українського народу. Важливо повернути в науковий і суспільний інформаційний обіг імена всіх творців Української держави, видатних діячів та учасників Української революції, несправедливо викреслених з української історії, забутих або ще невідомих. В умовах розвитку інформаційного суспільства зростає значимість бібліографічних джерел, насамперед покажчиків, як незмінних фахових навігаторів у дослідницькій діяльності вчених, викладачів, аспірантів та студентів.

UDC 016:[94:323.272](477)»1917/1921»

Tetiana Dobko,

ORCID 0000-0002-5993-7856,

Doctor of Science in Social Communications,

Senior Research Associate,
Head of the Department of Scientific and Bibliographic Information,
V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
e-mail: dobko@bigmir.net

**BIBLIOGRAPHIC INDEXES AND ELECTRONIC INFORMATION
RESOURCES DEDICATED TO THE 100TH ANNIVERSARY OF THE
UKRAINIAN REVOLUTION (1917–1921)**

The materials analyzed concern bibliographic manuals and electronic information resources on the history of the Ukrainian revolution (1917–1921), published in Ukraine during 2017–2020. Current bibliographic manuals prepared for the 100th anniversary of the Ukrainian revolution are presented.

Keywords: Ukrainian historical bibliography, Ukrainian revolution (1917–1921), Ukraine, electronic resources, bibliographic indexes.

УДК 025.5-024.87:[001.89:004.9]

Єфимець Надія Михайлівна,

ORCID 0000-0001-7685-1360,

молодший науковий співробітник,

сектор картографічних видань,

відділ комплексного бібліотечного обслуговування,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Київ, Україна

e-mail: maraty50@ukr.net

**ОПТИМІЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО ОПИСУ
КАРТОГРАФІЧНИХ ВИДАНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ
БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

Розглянуто науково-методичні засади електронного опису картографічних видань НБУВ у контексті дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування.

Ключові слова: картографічні документи, електронний опис, цифрові колекції карт.

Одним із головних завдань, що вирішує Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ), є забезпечення доступу користувачів до наукових знань, у тому числі, картографічного спрямування. Спеціалізований картографічний фонд НБУВ акумулює у собі широкий спектр науково-дослідницьких, пошуково-інформаційних, загальноосвітніх, туристично-екскурсійних та інших